

2. Туризм, відпочинок та санаторно-курортне лікування в області [Текст] / Статистичний збірник / Державний комітет статистики України. – Чернівці, 2009. – С. 8-15.
3. Програма розвитку туризму в місті Чернівцях на 2011-2012 роки: за станом на 14 квітня 2011 р. / ЧОДА. – Чернівці, 2011. – 17 с.
4. Лихоманова О. В. Стан і перспективи розвитку регіонального туризму в Україні [Текст] / О.В. Лихоманова // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – №6. – С. 149-155.
5. Чернюк Л.Г. Економіка регіонів (областей) України [Текст] / Л.Г. Чернюк, Д.В. Клиновий. – К.: ЦУЛ, 2002. – 368 с.
6. Чорненька Н.В. Організація туристичної індустрії [Текст] / Н.В. Чорненька. – К.: Атіка, 2009. – 392 с.

Кав'як Р.

Науковий керівник - к.г.н. Гулик С. В.

СУЧАСНА СТРУКТУРА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ АНТРОПОГЕННИХ ЛАНДШАФТІВ КОЗІВСЬКОГО РАЙОНУ

Мета статті: дослідити структуру сільськогосподарських ландшафтів Козівського району.

Виклад основного матеріалу. Сільськогосподарські ландшафти - ландшафти, що формуються для цілей і під впливом сільськогосподарського виробництва. Виникають у процесі використання земель, рослинний і ґрунтовий покрив яких зазнає суттєвих змін і що більшою чи меншою мірою перебуває під контролем людини. Найбільш поширені серед антропогенних комплексів. До них відносяться ріллі, сади, плантації і сіяні луки, трав'яний-чагарникові пасовища і луки антропогенного походження. [1, с.65]

Виділяють три основні типи сільськогосподарських ландшафтів:

- польовий,
- садовий,
- лучно-пасовищний.

Попередній аналіз історико – географічних особливостей функціонування сільськогосподарських ландшафтів показує, що протягом двох останніх тисячоліть вони домінували серед антропогенних, а з кінця XVIII ст. і до теперішнього часу є фоновими у структурі сучасних ландшафтів України. На території України сільськогосподарські ландшафти займають 62%, для порівняння в Англії – 26,6%, Франції – 32-35%. Основна частина зосереджена в зоні лісостепу і степу (Кіровоградська, Вінницька, Черкаська, Полтавська, Миколаївська, Запорізька області).

Сільськогосподарські ландшафти України характеризуються високою різноманітністю, що часто призводить до їх ототожнення з типами використовуваних сільськогосподарських угідь.

У розумінні фахівців сільськогосподарські типи угідь, агровиробничі групи земель – це здебільшого «спосіб використання земель», а потім уже їх природна та інші характеристики.

Сільськогосподарські ландшафти, навіть враховуючи їх специфічні ознаки, як і всі антропогенні ландшафти, є природними комплексами. Вони хоча і створені людиною, у своєму розвитку підпорядковуються природним закономірностям.

Передумови формування сільськогосподарських ландшафтів у Козівському районі

Формування сільськогосподарських ландшафтів практично здійснюється двома шляхами: 1) на основі природних ландшафтів, майже не змінених господарською діяльністю людини; 2) реконструкцією природно-сільськогосподарських ландшафтів в історично старих землеробських районах, де планувальна структура антропогенних ландшафтів складалася стихійно.

Територія Козівського району є давно заселеною і характеризується надмірною аграрною освоєністю, а відповідно ґрунтовий покрив і земельні ресурси в цілому є дуже важливими. [5]

Загальна площа земель району становить 69430,00 га. На формування сільськогосподарських ландшафтів Козівського району впливали такі чинники як рельєф, ґрунт, клімат, рослинний та тваринний світ.

Територія Козівського району за своєю структурою і географічними особливостями відноситься до Подільського плато, яке має загальний нахил на південь і південний схід. Таким чином, рельєф створює сприятливі умови для механізованого обробітку ґрунту, догляду за посівами. Рівнинність рельєфу зумовлює переважання в структурі сільськогосподарських угідь ріллі. Незначні площі зайняті під природними луками і лісами (с. Колюхи, Бишки, Криве)

Основними ґрунтами, які поширені в межах району є: темно – сірі опідзолені оглеєні на півдні і південному – заході району, чорноземи опідзолені оглеєні – на сході, темно – сірі опідзолені на заході, чорноземи опідзолені на півночі і в центрі. В цілому, ґрунтовий покрив Козівського району сприятливий для вирощування основних сільськогосподарських культур лісостепової зони та розвитку досить багатой природної флори.

Практично вся територія району представлена сільськогосподарськими землями на місці лучних степів, остепнених лук та лісів, лише на крайній південно-західній частині району поширені дубові ліси з дуба звичайного.

Сприятливими в сільськогосподарському відношенні факторами клімату даної території є: висока сума температур за вегетаційний період і значна протяжність даного періоду, що дозволяє вирощувати успішно всі культивовані в районі культури як ярі, так і озимі.

Більшість площі території району розорана і зайнята під с/г культури, провідними з яких є: озима пшениця, озиме жито, кукурудза, ячмінь, просо, гречка, цукрові буряки, тютюн, соняшник, картопля, овочеві культури та ін.

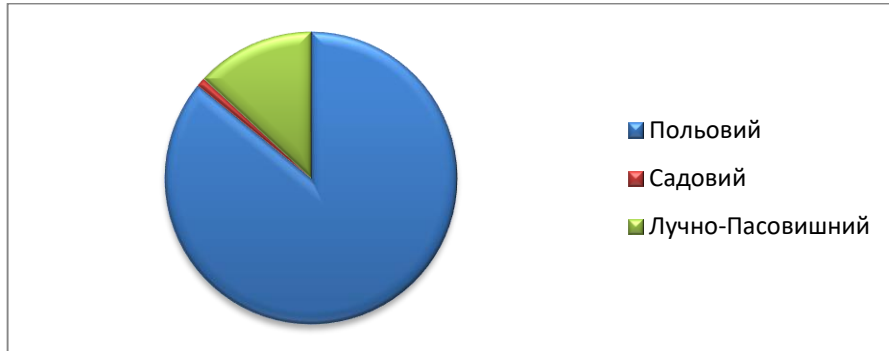

Рисунок 1. Структура сільськогосподарських ландшафтів

Основу земельного фонду Козівського району становлять сільськогосподарські угіддя. Вони в межах кожної із сільських рад складають більше 50% від загальної площі. Козівський район – це землеробський район, для якого раціональне землекористування є основним завданням.[5]

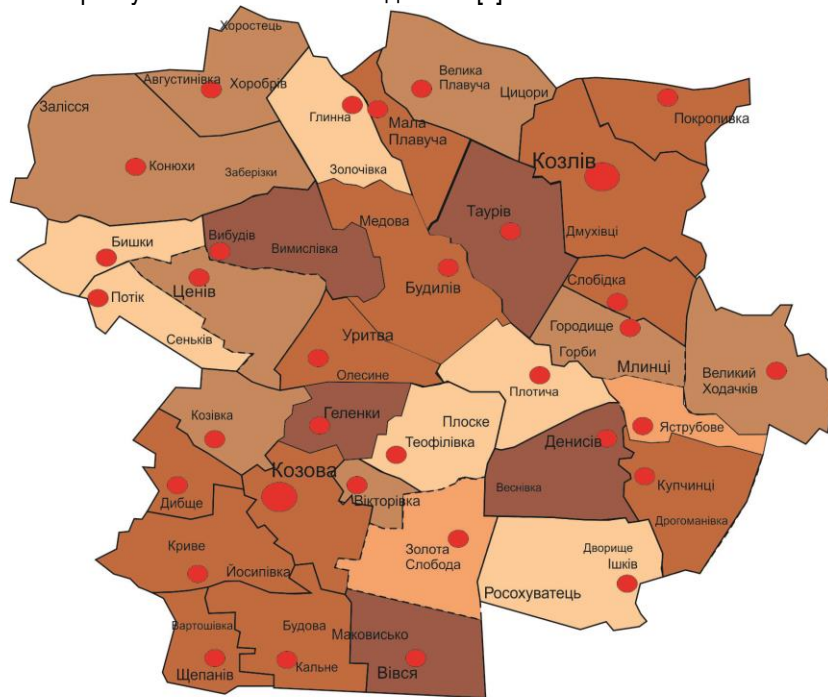

Рисунок 2. Частка орних земель Козівського району.

На території Козівського району на сільськогосподарські землі припадає 60330,80 га. У власності та користуванні громадян знаходиться 39443 тис га земель. Розораність району є дуже високою. Якщо порівняти з іншими районами то Козівський район по кількості ріллі займає одне із перших місць в області. Площа ріллі по району 49800,5 гектарів, що становить 84,3 % до площі сільськогосподарських угідь.

Найбільші площі сільськогосподарських земель в межах району є в таких сільських радах: Будилівської -2837,73 га, Великоплавучівській – 2669,16 га, Денисівській - 2611,57 га, Таурівській - 2658,57 га, Ішківській - 2519,6 га, Конюхівській -3456,35 га.[3]

В структурі сільськогосподарських земель найбільшу площу займають сільськогосподарські угіддя, площа яких в межах району становить 58998,02 га, що становить 97,7% від площі сільськогосподарських земель та 84% від площі усіх земель району.

У районі найбільшу площу сільськогосподарських угідь зосереджені у смт Козлів 88% від загальної площі земель, Будилівській 86%, Таурівській 95%, Купчинецькій 88%

На території Козівського району виділяють польовий 85% садовий 1% та лучно-пасовищний 13% сільськогосподарські ландшафти. На круговій діаграмі зображено структуру сільськогосподарських ландшафтів району.

З наведених вище даних з впевненістю можна сказати, що Козівський район – це сільськогосподарський район, тобто землі району зазнають значного антропогенного впливу і перетворення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Денисик Г.І. Антропогенне ландшафтознавство: навчальний посібник. Частина І. Глобальне антропогенне ландшафтознавство / Г.І.Денисик. – Вінниця: ПП «ТД Видавництво Едельвейс і К», 2012. – 306 с.
2. Геренчук К. І. Природа Тернопільської області / К. І. Геренчук. – Львів: Вища шк., 1972. – 167 с
3. Звіт про наявність земель та розподіл їх по землекористувачам, власникам землі та угіддям Козівського району (станом на 01.01.2017). 8 с.
4. Ковалишин Д.І. Особливості формування структури ґрунтового покриву Правобережного Лісостепу України. / Д.І. Ковалишин, С.В. Гулик, П.М. Дем'янчук // Агрохімія і ґрунтознавство. вип. 65 – Харків, 2004. – С.91-97.
5. Козівська районна державна адміністрація – Публікації. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oda.te.gov.ua/kozivska/ua/publication/print/801.htm>

Шелемей І.

Науковий керівник – доц. Янковська Л.В.

ЕКОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ ВИДОБУВАННЯ КАЛІЙНИХ СОЛЕЙ НА ТЕРИТОРІЇ КАЛУСЬКОГО РАЙОНУ

Багато кому хочеться знати достеменно, що ж ховається за численними новинами та розмовами довкола екологічних проблем міста Калуша. Від 10.02.2010 був підписаний указ президента №145 «Про оголошення територій міста Калуш, сіл Кропивник і Сівка-Калуська Калуського району Івано-Франківської області зоною надзвичайної екологічної ситуації».

Щоб зрозуміти, чому саме Калуш став зоною екологічного лиха, необхідно озирнутися на півстоліття назад, коли на курортне Прикарпаття пішла в наступ хімічна промисловість — потужно, не переймаючись тим, як це впливатиме на довкілля, звели тут найпотужніший у Європі Калуський хіміко-металургійний комбінат (Калійний завод), який згодом став державним концерном «Оріана».

Екологічна ситуація, яка склалася в м. Калуш (Івано-Франківська область) і на прилеглих територіях, є надзвичайно складною. Екологи били на сполох з цього приводу ще у 2000–2008 роках. Екологічні проблеми Калуша та прилеглих територій потребують негайного розв'язання та здійснення практичних заходів.

Метою статті є вивчення основних екологічних проблем, пов'язаних з видобуванням калійних солей у м.Калуш та розробка заходів оптимізації території діяльності родовищ.

Актуальність дослідження зумовлена посиленням інтересів до екологічних проблем діяльності солевидобувного підприємства ДП «Калійний завод» ВАТ «Оріана».

Уже наприкінці 50-х років минулого століття солевидобувна промисловість стала для Калуша тільки однією з первинних ланок великої хімічної галузі. Хімія стала невід'ємною частиною життя калушан. Початок роботи і введення один за одним ланки хімічних виробництв зробило «хімію» частиною життя міста.

Виробничу діяльність здійснював ДП «Калійний завод» ВАТ «Оріана». Проектна потужність заводу – 499,2 тис. тонн в рік мінеральних добрив (в натуральному вигляді). Він був єдиним виробником калійних добрив в Україні. Завод введений в експлуатацію в 1966-1968 роках і був зупинений у жовтні 2001 р. через неспроможність вести оплату за енергоносії та нездатність сільгоспвиробників проводити розрахунки за спожиті мінеральні добрива, залишивши по собі безліч екологічних проблем.

Проблема 1. Погіршення ситуації навколо Домбровського кар'єру

Домбровський кар'єр – це кар'єр, де вперше у світовій практиці калійні солі видобувались відкритим способом. Це унікальний об'єкт техногенного характеру, його солоність становить більше 220 г/літр на поверхні та до 400 в середніх шарах. Він міг би використовуватись в туристично-рекреаційному напрямку, подібно до Мертвого моря або закарпатського Солотвина, якби не токсичні відходи, які без дозволу викинуті в кар'єр і